

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح اصلاح ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ در تاریخ ۱۳۹۴/۷/۱۳ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. به موجب مصوبه مجلس اولاً سقف پاداش اعضای هیئت‌مدیره در شرکت‌های سهامی عام به سه درصد سود قابل پرداخت و در شرکت‌های سهامی خاص به ۶ درصد از سود قابل پرداخت محدود شد و مقرر گردید این پاداش نمی‌تواند برای هر عضو موظف از معادل یک سال حقوق پایه وی و برای هر عضو غیرموظف از حداقل پاداش اعضای هیئت‌مدیره بیشتر باشد. ثانیاً شرکت‌های دولتی از شمول مقررات راجع به پاداش اعضای هیئت‌مدیره خارج شدند و ثالثاً مقرر شد که چنانچه شخصی که عضو هیئت‌مدیره یک شرکت است مجدداً به عضویت هیئت‌مدیره شرکت دیگری درآید بابت عضویت جدید مجاز به اخذ هیچ نوع دریافتی نباشد و در واقع عضویت جدید به صورت کاملاً افتخاری صورت پذیرد.

مشخصات طرح

دوره نهم - سال دوم

شماره ثبت:

۴۶۰

شماره چاپ:

۱۰۵۳

تاریخ چاپ:

۱۳۹۳/۳/۱۸

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفتر: مطالعات حقوقی

تبصره «۲» مصوبه فوق در خصوص منع اخذ دریافتی بابت عضویت همزمان افراد در دو یا چند هیئت‌مدیره، بدین شرح مورد ایراد شورای نگهبان واقع شد:

«اتفاق تبصره «۲» نسبت به عدم جواز هرگونه دریافتی در ازای کار در شرکت دیگر حتی نسبت به مواردی که عضویت در شرکت مزاحمتی برای مصالح لازم‌الرعايه کشور نداشته باشد بلکه موجب انگیزه برای کار بیشتر شود، مغایر اصل بیست‌وهشتم و بند «۱۲» اصل سوم و نیز صدر بند «۲» اصل چهل‌وسوم قانون اساسی شناخته شد.»

کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورای محترم نگهبان، تبصره دو مذکور را حذف کرد. اما مصوبه کمیسیون به تصویب مجلس نرسیده و امر مجدداً به کمیسیون ارجاع شد. ذیلاً راهکار مورد نظر جهت رفع ایراد شورای نگهبان پیشنهاد می‌شود.

مشخصات گزارش

راهکار پیشنهادی جهت رفع ایراد شورای نگهبان

عضویت افراد در هیئت‌مدیره چند شرکت سهامی علاوه بر پرداخت حقوق، مزایا و پاداش به صورت مضاعف ممکن است، زمینه برای تحصیل رانت و سایر مفاسد احتمالی را مهیا سازد و چه بسا برخی از شرکت‌ها به جهت بهره‌مندی از نفوذ، قدرت و رانت حاصل از عضویت برخی اشخاص در هیئت‌مدیره شرکت، اقدام به انتخاب صوری آنها در سمت یاد شده بنمایند. لذا لازم است با وضع مقررات لازم از تحصیل منافع اقتصادی غیرموجه برای برخی افراد جلوگیری شود و زمینه بروز مفاسد احتمالی نیز مسدود گردد. با این هدف مجلس شورای اسلامی مقرر کرد که چنانچه شخصی که عضو هیئت‌مدیره یک شرکت است مجدداً به عضویت در هیئت‌مدیره شرکت دیگری انتخاب شود عضویت جدید صرفاً به صورت افتخاری و بدون هیچ‌گونه حقوق، مزایا و پاداشی باشد. علیرغم آنکه ممکن است در پاره‌ای موارد مشکلاتی ناشی از اجرای

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۴۳۵۷-۲

تاریخ انتشار:

۱۳۹۴/۹/۱۶

این مصوبه پیش آید اما مصوبه فوق در مجموع مثبت ارزیابی می‌شود. با وجود این، با توجه به ایراد شورای نگهبان به اطلاق «عدم جواز هر نوع دریافتی»، کمیسیون قضایی تبصره را کلاً حذف کرد. این اقدام گرچه رافع ایراد شورای نگهبان می‌باشد اما مانع از تحصیل رانت و منافع غیرموجه و زمینه بروز مفاسد احتمالی نخواهد شد و هدف مقنن از وضع این تبصره با حذف آن به کلی منتفی می‌گردد. لذا مصوبه کمیسیون با عدم تصویب در صحن علنی مجلس به کمیسیون ارجاع گردید. به نظر می‌رسد اصل ایراد شورای نگهبان متوجه «اطلاق» عدم جواز دریافتی است، لذا با انتقای این اطلاق و وارد ساختن نوعی قید به آن یا تحدید دایره شمول آن، ایراد شورای نگهبان مرتفع می‌شود.

بنابراین راهکار زیر جهت رفع ایراد شورای نگهبان پیشنهاد می‌شود:

تبصره به شرح زیر اصلاح شود: «تبصره «۲»- چنانچه عضو هیئت‌مدیره یک شرکت به‌عنوان عضو هیئت‌مدیره شرکت دیگر انتخاب شود، بابت عضویت جدید مجاز به اخذ پاداش سالیانه مقرر در این ماده نمی‌باشد. متخلف از حکم این تبصره ملزم به استرداد وجوه دریافتی به شرکت و نیز پرداخت جزای نقدی معادل وجوه مذکور خواهد بود.

تبصره «۳» - «هیچ فردی نمی‌تواند اصالتاً یا به نمایندگی از شخص حقوقی همزمان در بیش از یک شرکت که تمام یا بخشی از سرمایه آن متعلق به دولت یا نهادها یا مؤسسات عمومی غیردولتی است، به سمت مدیرعامل یا عضو موظف هیئت‌مدیره و نیز در بیش از دو شرکت از شرکت‌های مذکور به‌عنوان عضو غیرموظف هیئت‌مدیره انتخاب شود. متخلف از حکم این تبصره ملزم به استرداد وجوه دریافتی به شرکت و نیز پرداخت جزای نقدی معادل وجوه مذکور خواهد بود».

در این پیشنهاد، در تبصره «۲» با حذف اطلاق واژه دریافتی و محدود نمودن منع به اخذ «پاداش» و همچنین در تبصره «۳» منع و محدودیت صرفاً شامل شرکت‌هایی می‌شود که تمام یا بخشی از سرمایه آنها متعلق به دولت یا مؤسسات عمومی غیردولتی باشد و شرکت‌های خصوصی فاقد محدودیت عضویت در هیئت‌مدیره خواهند بود. بدین ترتیب ایراد شورای نگهبان مرتفع خواهد شد.

نتیجه‌گیری

لذا پیشنهاد می‌شود ساختار مصوبه مجلس حفظ شده و با اصلاحات فوق ایراد شورای نگهبان رفع گردد.

